

עין משפט
גזר מצוה

ט:

סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

(6) לקמן י"א. (ב) ו-ל
בספח.

תורה אור השלם
1. בסכת חשבון שבעת
ימים כל הארץ
בישראל ישבו בסכת:
ויקרא כג טב

הנהרות הב"ח
(6) יום' ד"ה הא קא
מטטרף וכו' והאי למודיה
קאי והאי לתודיה קאי
ולא לתריץ:

לענין רש"י
לע"ש פסיס.
טרייל"א. נפן הסוכה על
כלונסאות.
אידר"א (ייד"א). קיסוס
ובצח מטפס.

מ"ס רש"י
הדלה. טלילד לנפ"י
ולקמן י"א. ראת הקיסוס.
איר"א נלפ"י והוא מלה
בנפן. י"ס. פסולה. שאין
מסכין במחנה. דלמך מר
(לקמן י"ב). באספך מגרנך
וימיקך. בספולת גורן ויקך
הסוכו מדבר ולקמן י"א.
ואם היה סיכור הרבה
מהן. ימנענן כבוד. או
שקצצו. אף לאחד שסכה
בהן. ולא לתריץ חולת
עשיתה בספולת וספולה
ו"ס.

הא קא מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר. לפי שהאילן מחובר
ובענין דבר תלוש דומיא לפסולת גורן ויקך ואם הסוכה
שחת האילן מסוככת כראי שלמה מרובה מחמתה לאו מיסתבר
שמיפסל משום זירוף סכך פסול כיון
למה מרובה אלא כשאין למה
מרובה אלא מחמת הפסול איירי והא
דלא משני כגון דכלאו פסול למה
מרובה משום דל"כ מאי למימרא
דהשתא נמי דמשני בשחטנן קא
סריך מאי למימרא ותדע דגבי מקרה
סוכתו פשוטין או כבזכות המטה
מכשירין לקמן (דף עו.) כשיש ריוח
זינין כמותו ואע"ג דלא מהני כהו
מטה לנטל כבוד כיון דמכירין ולא
מיערבין דהאי לתודיה קאי (6) ולא אמרי'
זינין פסולתו. ותקן [את]
הנין הנין על גבי הסכך
כשרה. כינא בו הדלה
עליה [פי' על הסוכה]
את הגפן ואת הדלעת
ואת הקיסוס. וסכי על
גבן פסולה. דמצטרף סכך
פסול. [פי' זה הגפן
והדלעת והקיסוס. בהדי
סכך כשר [של סוכה]
לפיכך פסולה. אם קצצו
כשרה ואפילו למחלה.
ולא גורין היכא קצצו
אטו [היכא] ולא קצצו.
סוכה על גבי סוכה כו'. וכו'.
ר"ב בסוכות דמשבו. בסכת
חבר חביב. דשעט סוכה
אחת ולא שתי. מינן
אמר לא בסוכה שעל גבי
סוכה ולא בסוכה שחתה
האילן ולא בסוכה שבחורן
סוכה על גבי סוכה כו'. וכו'.
בית אמר ר' ירמיה
פעמים ששתיהן כשרות
פעמים ששתיהן פסולות
פעמים שהעליונה פסולה
וכשרה והעליונה פסולה
והתחתונה פסולה. וכולן
פסולות הן.

רבינו חננאל

מתני' העושה פסולתו חתה האילן כאלו
עשאה בתוך הבית סוכה על גבי סוכה
העליונה כשרה והתחתונה פסולה ר' יהודה
אומר אם אין דירורין בעליונה התחתונה
כשרה: גמ' אמר רבא בלא שנו אלא באילן
שצלתו מרובה מחמתו אבל חמתו מרובה
מצלתו כשרה ממאי מדקתני כאלו עשאה
בתוך הבית למה לי למיתני כאלו עשאה
בתוך הבית ליתני פסולה אלא הא קמ"ל
דאילן דומיא דבית מה בית צלתו מרובה
מחמתו אף אילן צלתו מרובה מחמתו וכי
חמתו מרובה מצלתו מאי הוי הא קא
מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר אמר רב
פפא ב' בשחבטן אי בשחבטן מאי למימרא
מהו דתימא ניגזור היכא דחבטן אטו היכא
דלא חבטן קמ"ל דלא גורין הא נמי תנינא
הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת
הקיסוס וסיכך על גבן פסולה ואם היה
סיכור הרבה מהן או שקצצו כשרה היכי
דמי אילימא בשלא חבטן הא קא מצטרף
סכך פסול עם סכך כשר אלא לאו כשחבטן
ושמע מינה דלא גורין מהו דתימא הני מילי
בריעבר אבל לכתחילה לא קמ"ל: סוכה
ע"ג סוכה וכו': ת"ד י"י (בסוכות) תשבו יולא
בסוכה שתחת הסוכה ולא בסוכה שתחת
האילן ולא בסוכה שבתוך הבית אדרבה
בסוכות תרתי משמע אמר רב נתמן בר
יצחק בסכת כתיב אמר ר' ירמיה הפעמים
ששתיהן כשירות פעמים ששתיהן פסולות
פעמים שחתונה כשרה והעליונה פסולה
פעמים ששתיהן פסולות והעליונה כשרה
פעמים ששתיהן כשרות
שחתונה חמתה מרובה מצלתה והעליונה
צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך
עשרים פעמים ששתיהן פסולות היכי דמי
כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא
עליונה למעלה מעשרים אמה פעמים
שתחתונה כשרה והעליונה פסולה
היכי

מתני' כאלו עשאה סוכך כבית. ופסולה דמתני' כזרייתא כגמ':
הספוסה פסולה. דשני סכין יש לה וקרא פסול סוכה מחמת סוכה
דלקמן: אם אין דירורין. כגמרא [ו]. מפרש לה: גמ' למה לי למיתני
כאלו עשאה סוכך כבית. מההוא קרא דנפקא לן מוך הבית נפקא
לן מחמת האילן ולמה לי למיתני הא
כהא"ר: הא קא מנטרף סכך פסול.
מחובר סכך פסול הוא דמכני
(דכריס טו) באספך מגרנך ומיקך
ממה שחתה מאספך מגרנך עשה
סוכתך בפסולת גורן כגון קשין
ובפסולת יקך כגון אשכולות ויקניות
וחמרות אלמא תלוש בעינן ומהני כל
האילן ללא הסכך להשלים למה
של סוכה: בשחבטן. השפיל עשוי
למטה מעורבין עם סכך כשר ואין
גראין ענין וסכך כשר רבה עליו
ומבטלה דמדאורייתא כל מילי בטל
דרובא דמתן כמתני' (לקמן דף י"א).
אם היה סיכור מרובה מהן כשרה:
מאי למימרא. למה ליה לרבה
למימר כשרה למתמימן למה ליה
למימר כאלו עשאה בתוך הבית
לאשמועינן דלא פסול אלא דומיא
דבית האי לאו מחמת שני סככים הוא
דכיון דחמתו מרובה דעשוי מועטין
וסכך כשר רבה עליו מהיכא מתי
למיפסל לאו משום שני סככים איכא
דהא מד סככה הוא ולא משום
מחובר איכא דהא בטל ליה דרובא.
שמע מינה מהכא דשחבטין על קני
הגג שקורין לגמ' אע"פ שסוכות זו
לזו שחתן מג' כיון שחתן מרובה
מזלתן ואומר רבי דזהו השעור
כשהקניס והאזיר שזיניהן כזוה
כדלמרינן (לקמן דף כ"ג): כיוח מלעיל
כאסתרא מלחתה ויעוד שהן הכסוי
והקניס כזוה אין לרין לנענע אכל
אם הקניס רבה נוטל אחת מביניהם.
וכל לשון חטטה שבה"ש לשון הפלה
והמפרש חטטה מלישה או שליפה
טועה דאי מחובר הוא מאי האי ולי
תלוש הוא הא קמי או קללן מכלל
דרישא מחוברים ועוד אי תלוש הוא
למה מרובה מחמתה אמאי לא
הלא נפלו על הסכך וגבי הדלה
עליה אמאי צני סיכור הרבה מהן:
אטו היכא דלא חבטן. דלאכא משום
מחובר דמצטרף סכך פסול לכשר
דאינו מעורב זיניהם ולתודיה קאי
ולא נטיל: דהלש. הריס ופשט עליה

ענין דלית שקורין טרייל"א: קיסוס. עשב המתפשט מאלד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: סיכי דמי. סיכור הרבה מהן דמכשיר
ליה דניטול אי דלא חבטן דלא נטיל אמאי כשרה: הא קמלטרף.
ונמלא מסכך במחובר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הכל וזריך להיות למה מרובה מחמתה לנד מזה: אלא
דחבטן. דנטיל אגב כשר והוא ליה כוליה כשר: דיעבד. דקתני
הלה: ה"ג שסיכן כשירות היכי דמי כגון הספוסה חמתה
מרובה מלמטה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שתיים פסולות ה"ד כגון דתרווייהו לטן מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מכ' הספוסה כשרה ועליונה פסולה
היכי

ניגור למיפסל תחתונה משום דומינן דקיימא עליונה למעלה מעשרים
דלא מסיק אדעתיה למיחא תחתונה משום זירוף פסול עם כשר
ומדחוי לעליון כי חמתו מרובה סכך כשר דליתיה דמי ולא פסול
לתחתונה קא משמע לן דלא גורין הא אטו הא דוחק הוא זה
ועוד דמהאי טעמא היה מני למימר שתייהן כשרות אנטרין ליה
וגרס ר"מ תחתונה כשרה והעליונה פסולה היכי דמי כגון דעליונה
חמתה מרובה מלמטה ותחתונה למה מרובה מחמתה וקיימא תחתונה
בתוך כ' כלומר אכל העליונה לא חיישין בכל ענין דקיימא ואפילו
למעלה מעשרים לא מיפסלא תחתונה כהי ויהיו דקאמר הש"ס
מהו דתימא לינטרף סכך פסול כהדי סכך כשר כלומר שיחשב סכך
פסול מחמת דקיימא העליונה למעלה מעשרים קמ"ל דכי האי גונא
לא חשיב סכך פסול וזכרש עירובין (דף ג.) ושם משמע קתא כפירוש
ר"מ גבי מתקת סכך בתוך כ' ומקתא למעלה מעשרים אף על גב
משום דעכשו היא לה למה מרובה מחמתה ומיהו גבי הולין יורדין
מרובה מחמתה מה שבתוך עשרים והא דקאמרין (שם) אי קלשת לה
ויהא חמתה מרובה מלמטה היינו לפי שלא יכול להתקיים
הסכך שבתוך עשרים דמתת קלישותו יבא הרוח ויפיר או יפול: בסבת.
בכתב המסורת כדפרישתי לעיל (דף י"א): תחתונה כשרה. כד פירשתי לעיל:

אמר